

MÄTBART

NUMMER 1 | 2024 EN PUBLIKATION AV BIOMETRIA

BARA ÖGON
FÖR EK

FRÅN FLIS
TILL RUB
OCH GLAZE

SVENSKT SKOGLIV I MINIATYR

Vi träffar virkesmätaren Kurt Lillro på mätstationen i Klintehamn.

NU ÄR DET BRÄTTOM!

Dags för omläggning till VIOL 3 och vikten av att göra sin hemläxa.

ÅTERBESÖK HOS EKERYDS TRÄ

I höstas installerades den nya mättriggen. Nu tittar vi förbi igen för att se hur det har gått.

ANSVARIG UTGIVARE

Ingela Ekebro

CHEFREDAKTÖR

Ulrika Sten

REDAKTION

Ulrika Sten

Lena Kjellberg

Tanja Keisu

Anna-Lena Hugosson

Jan Strand

Carina Walding

SKRIBENTER

Ulrika Sten

Tanja Keisu

Jan Strand

Carina Walding

KONCEPT OCH TEXTPRODUKTION

Comma PR

ART DIRECTION

Jonas Clevström

FOTO

Jonas Clevström

TRYCK

Prinfo Accidens

UPPLAGA

2 700 ex

KONTAKT

redaktion@biometria.se

Allt material som publiceras i Mätbart kan komma att lagras och publiceras digitalt. Biometria äger rätten till all text och bild där inget annat anges. Använt papper bör samlas in och återvinnas.

LEDARE

Äntligen befinner vi oss i försommaren och det är njutningsfullt att se hur träd, växter och blommor har vaknat till liv efter en lång vinter. Den här tiden på året betyder mycket uteliv för mig. Jag är gärna i naturen på fritiden och jagar, vandrar eller paddlar kajak. Jag är en allätare när det gäller friluftsliv, det mesta man kan göra utomhus tycker jag är kul.

Juni är också en härlig tid inte bara i naturen, utan också för att det är studenttider och i år blir det både studentfirande på Gotland för min brorsdotter och i Umeå där min dotter tar sin universitetsexamen.

I maj nådde vi en milstolpe som innebär att det nu är mindre än ett år kvar till Go Live av VIOL 3. Branschen har stora förväntningar på VIOL 3 och det är en viktig händelse samtidigt som det också

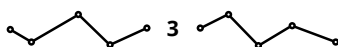
innebär ett stort jobb för oss alla. Med mindre än tolv månader kvar har vi ett stort fokus på vår leverans och branschens mottagande av systemet och det pågår en mängd olika aktiviteter hos oss tvärs igenom hela företaget och ut mot våra kunder. Detta kan du läsa mer om i ”Nu är det bråttom!”.

Ett ämne som ligger mig varmt om hjärtat är framtidens virkesmätning. Det är en av de större frågorna vi arbetar med på min avdelning. Just nu pågår ett projekt som rör automatiskt klassning av sågtimmer och om det kommer du få veta mer om i kommande nummer av Mätbart. På avdelningen arbetar vi också med att facilitera och utveckla vårt strategiarbete med sikte mot 2027. Hela företaget arbetar hårt med införandet av VIOL 3 men vi behöver också titta på de möjligheter som kommer att finnas tack vare systemet och vad vi ska utveckla så att vi möter branschens behov. Det är något jag och mina kollegor nu fördjupar oss i.

Och för sommarens lata stunder, oavsett om du spenderar dem i en hängmatta, på en badstrand eller kanske i skogen, tror jag att några av artiklarna i detta nummer av Mätbart kan passa bra som sommarlektyr. På Gotland får du besöka Kurt Lillro, virkesmätare på en av Biometrias östligaste mätplatser (och kanske en av de allra vackrast belägna). Och visste du att vi har två exceptionella grillkockar hos oss? Här delar de med sig av tips på hur sommarens grillmiddagar blir till kulinariska höjdpunkter. Vi gör också ett återbesök hos Ekeryds trä för att se hur det gått med deras nya Biometriarigg.

*Med detta önskar jag dig god läsning av Mätbart
och en riktigt ljuvlig sommar!*

MATS JOHANSSON

NU ÄR DET BRÄTTOM!

Dags för omläggning till VIOL 3

Det är många som med spänning väntar på driftsättningen av VIOL 3. Men innan det sker måste alla i skogsbranschen göra sin hemläxa – för den som inte är klar i tid riskerar att exkluderas från virkeshandeln. Nils Sundström, chef för Omläggning på Biometria, och Örjan Vorrei, IT-chef på Sydved, berättar här om vad man bör tänka på under omläggningen till det nya systemet.

– Vi ropar inte varg. Det är på allvar den här gången. Orden är Örjan Vorrei och han vet vad han talar om och hur branschen behöver förbereda sig. Oavsett om man är ett stort börsbolag eller en betydligt mindre aktör. Örjan sitter med i styrgruppen för VIOL 3 som har funnits i sin nuvarande tappning sedan 2022. Gruppen följer progressen i programmet och tittar på vilka utmaningar och risker som finns. Den fattar också aktiva beslut för att dra arbetet framåt i rätt riktning mot Go Live i maj 2025.

”En av våra stora utmaningar är att få ut en känsla av att det är bråttom. Att vi inte har så mycket tid på oss.”

– Det handlar också om att skapa de bästa förutsättningarna för programmet att lyckas. I detta ligger även ett ansvar att kommunicera gentemot branschen. En av våra stora utmaningar är att få ut en känsla av att det är bråttom. Att vi inte har så mycket tid på oss. Alla övriga aktörer måste förbereda sig och ställa sig inför övergången till VIOL 3 nu, säger han.

Helt ny värld

Tillsammans med Nils Sundström vill han därför nu få branschen att börja förbereda sig för övergången till en helt ny värld som inte kommer att ha någon som helst kontakt med den gamla.

– Vi kommer att ha en VIOL 3-plattform med tillräcklig kvalitet. Vi arbetar för fullt med omfattande och gemensamma verifieringstester med utvalda branschföretag och ser att lösningen håller ihop väl. Till hösten startar vi skarp drift av tre affärsflöden i produktionsmiljön med några utvalda aktörer. Då är det på riktigt och inte längre test, säger Örjan Vorrei.

Det kan kännas som gott om tid, men enligt Nils och Örjan är det en sanning med modifikation.

– Just nu finns ju tid att diskutera frågorna och möjlighet att få hjälp från Biometria och kollegor i branschen, men ju närmare vi kommer Go Live, desto mindre tid kommer det att finnas för att hjälpa andra. Alla kommer att värna sin sjuka mor, säger Örjan Vorrei.

Hjälp till självhjälp

Nils Sundström vill att så många som möjligt ska inse fördelarna med att vara med på tåget så tidigt som möjligt.

”Den aktör som inte är klar när vi går live, riskerar att bli exkluderad från svensk virkeshandel”

– Om du är med från början får du mer tid på dig att testa i kundmiljön och en längre inlärningskurva. Och affärer i skogsbranschen görs ju i många led. Så om du sitter på ett litet sågverk och inte är klar när vi går live, då kommer det att bli stopp i flödet, och då finns det stor risk att du inte får dina leveranser, säger han och fortsätter:

– Den aktör som inte är klar när vi går live, riskerar att bli exkluderad från svensk virkeshandel. Därför ligger det på branschen att ta in att det handlar om självhjälp att vara med från början.

Skaffa förståelse för konsekvenser

Nils Sundström berättar att Biometria tillsammans med pilotföretagen därför har tagit fram ett antal riktlinjer för vad man bör tänka på, hur man ska planera sin omlägningsperiod och involvera sina affärspartners.

– Det är viktigt att de som är affärsansvariga på företagen skaffar sig en förståelse för vilka konsekvenser som VIOL 3 kommer att ha för affärerna. Så de kan ha med sig detta in i affärssuppgörelser. Alla avtal måste harmonisera med VIOL 3 och det är mycket som man måste komma överens om, till exempel vilka sortiment som ska köpas, säger Örjan Vorrei.

– Man måste få insikten att VIOL 2 och 3 är helt olika världar och att de inte pratar med varandra. Detta innebär att VIOL 2 och VIOL 3 kommer att vara i gång samtidigt under omlägningsperioden om sex månader. Pågående affärer i VIOL 2 ska avslutas i VIOL 2 under denna period. Nya affärer eller affärer med en ledtid över 6 månader måste startas upp på nytt i VIOL 3, säger Nils Sundström.

Delat ansvar

En annan viktig detalj är att det finns ett delat ansvar för att omläggningen ska gå så smidigt som möjligt. Från Biometrias sida har det bland annat handlat om kundprojektet Forest Storm och att informera kunderna om vilka förutsättningar som gäller. Men det ligger ett

lika stort ansvar på Sydved och alla andra företag att göra sin hemläxa.

– Alla virkesredovisare måste påbörja sin utbildning nu. Det kommer att ta ett antal månader att utbildas sig och lägga in grunddata, prislister och annat som behövs vid övergången. De måste börja senast vid årsskiftet för att hinna. Vi på Sydved har redan startat, säger Örjan Vorrei.

Gradvis upprampning

På Biometria är det bråda dagar inte minst för kundservice och support som sedan en tid tillbaka har utbildats i flera steg.

– De jobbar redan nu med support av VIOL 3. För dem blir omläggningen en gradvis upprampning. Vi förbereder också virkesmätningen – hela 600 mätare ska utbildas i den nya plattformen och det förändrade arbetssättet, säger Nils Sundström och tillägger:

– Det är en sak att vi bygger en färdig plattform för att få skruv och mutter att lira med resten. Sedan är det allt det andra med att nå ut med information och att utbilda. Internt arbetar vi även med hur vi ska organisera oss i programmet. Till exempel vilka nyckeltal vi ska mäta på och hur vi ska hantera det som kommer in. Det är vanligt att det händer oväntade saker när man går live och vi måste vara extremt på tårna och organiserade så vi kan stötta branschen då.

Grunden för framtida konkurrenskraft

Det finns hur mycket som helst att säga om omläggningen, men Nils och Örjan avslutar med ett sista gemensamt medskick:

– Nu lägger vi grunden för framtida konkurrenskraft och skapar goda förutsättningar för svensk skogsindustri. Se till att skapa en förståelse redan nu så att du har möjlighet att ta höjd för detta i dina affärer. Det sätt du sätter upp din VIOL 3-miljö på skapar de bästa förutsättningar för en bra lönsamhet och smidig övergång.

BIOMETRIA

Uppgradering av Biometriariggen

Det pågår projekt för att vidareutveckla Biometriariggen med en modell för att mäta volymen på virkestravar utan att information om vikt eller diameter från skördare tagits fram. Den AI-baserade modellen är produktionsfatt och körs idag skarpt.

– Vi har lyckats få till en modell som mäter bra och som fungerar på alla platser där vi har Biometriariggar. Det kommer inte längre krävas vikt- och skördardata för att automatiskt mäta volymen på en trave, vilket gör att många fler kunder kan nyttja funktionaliteten, säger Sven Jägbrant, projektledare.

Milstolpe för VIOL 3 i december

I december 2024 startar milstolpen Samtliga Kunders Driftförändringar för VIOL 3. Inför detta behöver ni som är kunder beställa er grunduppsättning av data. Det finns en beställningsstig framtagen för vilka beställningar som behöver göras och vilka måldatum som gäller. Beställningsformulären öppnas upp i kronologisk ordning utifrån beställningsstigen och Biometria rekommenderar att ni som är kunder börjar planera inför detta redan nu.

Ny distriktschef

I april tillträdde Alexandra Tränk som ny chef för Örnsköldsviks distrikt. Alexandra kommer närmast från en roll som avdelningschef hos Svensk hemleverans och har tidigare arbetat som områdeschef på Samhall. Att arbeta inom skogsbranschen är helt nytt för Alexandra men tillsammans med sin farmor äger hon skog i Nordmalings kommun. Bärplockning i sin skog och att köra skoter eller cross är det Alexandra gillar mest.

– Det känns väldigt kul med en helt ny bransch och bra att få arbeta med något som är samhällsviktigt, säger Alexandra.

Ny organisation för mätningskvalitet

Avdelningen för mätningskvalitet har sedan 1 april en ny organisation. Fältverksamheten och industridelen har slagits ihop och därefter delats upp på fyra geografiska regioner.

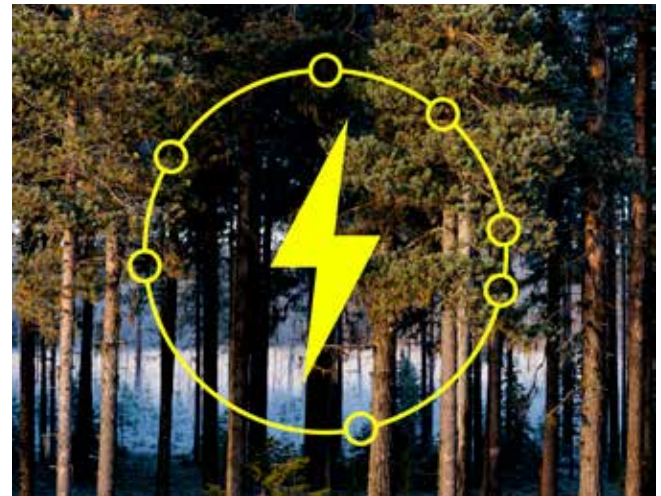
Nya gruppchefer för dessa är: Erik Häggström (norra Norrland), Maria Östlund (södra Norrland), Gunnar Karlsson (Svealand) och Christian Sjöholm (Götaland).

Ny e-utbildning för chaufförer

Nyligen lanserades e-utbildningen Virkeskörkortet för att öka kompetensen hos chaufförer av rundvirke och skapa förutsättningar för att kunna tillämpa rätt arbetssätt från avlägg till industri. Med kunskaperna från utbildningen kommer chaufförerna bidra till ett ökat virkesvärde samtidigt som de effektiviserar sina virkestransporter.

– Utöver en ökad kunskap i hanteringen av rundvirke från avlägg till industri bidrar utbildningen även till en ökad trygghet för chaufförer i sin yrkesroll, säger Lars-Erik Jönsson, tjänsteansvarig transport på Biometria.

Biometria deltar i två forskningsprojekt

DigForeTrace – Digital spårbarhet för skogliga produkter, är ett samverkansprojekt som syftar till att utveckla en digital spårbarhetsmodell för skogliga produkter. Modellen knyter samman produktions- och transportdata genom att använda positionerings- och sensorteknik. Deltagande företag är Skogforsk, SCA, Stora Enso, Sveaskog, Holmen, Komatsu, John Deere, Tamtron, L5 Navigation, JDA Forest och Biometria.

TREE – Transition to efficient, electrified forestry transport är ett forsknings- och innovationsprojekt med målet att bidra till att 50 procent av de nya lastbilar som skogsbruket köper är elektrifierade år 2030. Syftet med Biometrias medverkan är att bygga kunskap och bevaka frågor relaterat till elektrifiering.

Massor av matnyttigt

Du vet väl att du kan ta del av Biometrias årliga kvalitetsrapport och vår hållbarhetsrapportering?

På vår hemsida www.biometria.se finns mycket att ta del av, inte bara rapporterna ovan, utan även annat informationsmaterial om exempelvis mätning och VIOL 3.

BARA ÖGON FÖR EK

Tall och gran är de vanligaste träslagen som Biomeria mäter in över hela landet. Det gäller dock inte i Nybro där virkesmätare Mats Olsson håller till. Han har (nästan) bara ögon för ek. Här får ni höra vad han har att säga om det som utgör ett av Biometrias specialsortiment.

Några mil väster om Kalmar ligger idylliska Nybro. I den nordöstra delen av staden på Transtorpsvägen ligger Kährs fabrik som har försett Sverige och övriga världen med prima trägolv sedan företaget drog i gång på 1850-talet. Bredvid fabriken ligger sågverket på ett industriområde som är större än stadens centrum.

Det är här som Mats Olsson tillbringar sina dagar med att mäta in mestadels ek och en liten del ask. Han berättar att asken dock börjar bli alltmer sällsynt på grund av askskottsjukan som härjat i Sverige sedan tidigt 2000-tal.

”Uppemot en procent kan komma upp i diamantkvalitet. När det kommer en sådan stock stannar jag för att kunna kontrollera den visuellt.”

Diamantstockar

Sågen i Nybro är unik såtillvida att det är den enda där man mäter ek på en kerattbana. Det vill säga en transportbana för stockar vilka förs i sin längdriktning med hjälp av taggförsedda tvärstycken, keratter, på en ändlös kätting. Det finns fler eksågar men där mäts virket med klavning, eller som i Wesaborg, där man fotomäter lassen.

– Vi får leveranser från hela södra Sverige och upp till i höjd med Karlstad och Stockholm. Det går cirka

45 000 m³fub genom stationen årligen, berättar Mats Olsson.

Även om det i huvudsak utgörs av ek så definieras virket på olika sätt. Det mest förekommande är så kallat Kährstimmer. Därefter kommer blockstock som är av näst finast kvalitet. Det mest utsökta virket benämns som diamantstock, helt utan synliga fel.

– Uppemot en procent kan komma upp i diamantkvalitet. När det kommer en sådan stock stannar jag för att kunna kontrollera den visuellt. För att se om jag kan hitta något fel. Det är lite av ett hantverk, säger han.

Eken och kärleken lockade

Mats har varit på stationen sedan 2011. Innan dess var han bland annat nätverkstekniker och har jobbat inom skog, bland annat som skotarförare. Det som lockade honom till Nybro och jobbet som virkesmätare var kärleken.

Eller det ska kanske tilläggas att det inte enbart var kärleken som lockade. Träslaget ek hade nog också lite påverkan.

– Det var en lärare som frälste mig redan på skogsbruksskolan. Det är ett vackert träslag som är både ståtligt och hårt. Det är tungt att hugga, vilket jag också provat på. Det är en fantastisk känsla att höra ljudet när man faller en ek. Då stänger man av motorsågen och faller upp hörselskydden för att höra braket, säger Mats Olsson.

Angenämt och terapeutiskt

Det är få förunnat att ha ett arbete som de är helt nöjda med. Men Mats Olsson är en av dem.

– Jag upplever det nästan terapeutiskt att jobba som virkesmätare. Tiden försvinner. Det ser kanske inte så spännande ut om man står vid sidan om och tittar, men för mig är det rena terapin. En elev på besök frågade om jag inte blev uttråkad. Jag svarade att varje stock är unik. Hela klassen skakade på huvudet. Men så är det när man är hängiven, säger han.

Mats Olsson säger att just mätningen av ek är väl som vilken mätning som helst, kanske lite omständligare. Men han tycker om känslan av att verkligen vara i centrum av det som händer.

– I och med att jag för något år sedan fick tillgång till VIOL, så sköter jag en del rättningar själv. Jag håller kontakten med Kährs skogskontor, andra kollegor på Biometria, inköpare och virkesadministratörer på olika skogsbolag, inkommande lastbilar och tar emot studiebesök. Så trots att jag sitter ensam har jag en hel del kontakt med andra.

Lägger mycket tid på bedömning

Att mäta ek är ett jobb som kräver stort tålamod och noggrannhet. Det märks inte minst när man tittar på den mängd som passerar genom mätstationen. Vi nämnde tidigare att 45 000 m³fub är den årliga genomströmningen. Men Mats beskriver det på ett annat sätt för att ge ett nytt perspektiv.

– En riktigt bra dag kan jag köra igenom 300 kubikmeter. Jämför det med en barr-mätstation, som kanske kör igenom 3 000 kubikmeter, eller mer, på en dag. Då inser man hur mycket tid man lägger på bedömning och det måste få ta tid då det rör sig om stora värden på timret, säger han.

Det mesta av eken som kommer till sågen maskinavverkas. Enligt Mats är det inte att föredra eftersom det kan leda till beredningsfel, vilket gör det lätt att förstöra stockar för tusentals kronor.

– Det kan vara svårt för aggregaten att kapa grenar. Och det gör att det förekommer kapsprickor på grund av att stockarna är tunga. Manuell huggning är helt klart att föredra, men bara ett fåtal företag har den kompetensen idag, säger Mats Olsson.

”En elev på besök frågade om jag inte blev uttråkad. Jag svarade att varje stock är unik. Hela klassen skakade på huvudet.”

Mina stockar

Trots att pensionsåldern närmar sig har han inte funderat på att sluta. Det får bli som det blir.

– Jag trivs verkligen mycket bra på mitt jobb. Jag har en aktiv fritid så när måndagen kommer är det skönt att komma till jobbet och mäta mina stockar. Det är ren avkoppling för mig, avslutar han.

NAMN: Mats Olsson **ÅLDER:** 62 **UTBILDNING:** Skogsbruksskola **BOR:** I Nybro med gångavstånd till jobbet
FAMILJ: Fru, två egna pojkar och tre bonuspojkar **FÖRHÅLLANDE TILL SKOGEN:** Det är skönt att vara i skogen, den ger avkoppling. Så har det varit genom hela livet.

FRÅN FLIS TILL RUB OCH GLAZE

Sommaren är här och den stora grillsäsongen har dragit i gång. Två som älskar detta är Biometrias grillmästare Andreas Arvidsson, distriktschef Kristianstad och Bengt Olsson, områdeschef syd, båda inom virkesmätning. Allt från pluma, flankstek, kycklinglårfile och hamburgare hamnar på deras glödheta galler. Här bjuder de på sina bästa grilltips och favorittillbehör. Läs, inspireras och låt det vattnas i munnen.

De kolgrillade köttbitar som placeras framför oss doftar ljuvligt och det vattnas i munnen. Grill är något de flesta av oss associerar med lata sommardagar, midsommarafton och goda måltider. I det här numret besöker vi Linneryd utanför Växjö där Andreas Arvidsson och Bengt Olsson samlats för att bjuda på en storslagen grillmåltid. De är två av Biometrias grillfantaster och båda erkänner att det klagas en del hemma för att det grillas för ofta och att antalet grillar är lite väl många.

”Den klassiska säsongen för grillning är maj–september även om många startar grillsäsongen ännu tidigare”

– Jag har två klotgrillar, två gasolgrillar med fyra brännare och så två mindre gasolgrillar för camping. Plus en liten japansk kamadogrill. Och just det, en grilltunna för rökning och så en murikka som vi fått, berättar Andreas Arvidsson, och tillägger att kolgrill ändå är den bästa formen av grillning.

Allt fler grillar året runt

Kolgrillen är också fortfarande den vanligaste grillen i svenskarnas hem och mer än hälften av alla hushåll i Sverige har en kolgrill. Den klassiska säsongen för grillning är maj–september även om många startar grillsäsongen ännu tidigare. Och det finns förstås en stor skara grillare som kör året om, en av dessa är Bengt.

– Jag grillar alltid, jag har faktiskt grillat kalkonlår till jul och så blir det även en och annan korv. På vintern behöver man dock ha pannlampa när man står och grillar, berättar Bengt.

Andreas i sin tur är inte lika inbiten som vintergrillare men nämner att han en gång grillat julskinkan vilket det dock protesterades mot.

Smusslar med rökflis

För både Bengt och Andreas har grillintresset kommit i vuxen ålder i samband med att de flyttade till hus. En naturlig del av villaägandet var att även börja grilla. För Andreas tog hobbykarriären sin början i slutet 90-talet när han och sambon flyttade in i villan i Lineryd, för Bengt var det i mitten av 00-talet när han och hans fru flyttade till sitt hus i Karlskrona. Båda gillar att experimentera med både höga och låga temperaturer samt olika sorters flis när de grillar.

– Man kan få fram så många olika goda smaker med flis. Och det är roligt när det ryker mycket ur grillen. Jag tycker om att grilla gris med äppelträ, även ekflis är gott att ha med. Och alspån är gott till lax. Sedan tycker sambon att det går till överdrift så jag får smussla med rökflis, erkänner Andreas.

Grilltrender

Grillning är en gammal metod för att tillaga mat över eld eller glöd. Historiskt är grillning en tillagningsslag som överklassen valde när det skulle vara extra festligt. På den tiden kallades det dock för halstring, spettstekning eller rostning. Ja ni vet, kärt barn har många namn.

Under 1800-talet gjorde dock vedspisen entré i svenskarnas hem och med den kom möjligheten att själva steka kött i portionsstorlekar varför grillning föll i glömska och det var först efter andra världskriget som grillning fick revansch. De ekonomiska villkoren hade förbättrats, allt fler flyttade till villor och med det kom kulturen att laga mat utomhus.

Idag är det populärt att grilla köttbitar och grönsaker och servera med tillbehör som kalla såser och salsor. Det går också trender i grillningen och den klassiska marinaden har fått ge plats åt rubs och glaze.

”Jag tycker om att grilla gris med äppelträ, även ekflis är gott att ha med. Och alspån är gott till lax.”

GRILLTIPS

En stektermometer är ett hett tips för att hålla koll på temperaturerna och få saftigt kött.

Ta inte kött direkt från kylen och lägg på grillen. Köttet behöver ligga framme och bli rumstempererat.

Se till att ha gott om tid när du grillar med kol eller briketter. Lägg inte på köttet för tidigt.

Du kan återvinna briketter genom att kyla ner dem när du har grillat klart. Du kan till exempel hålla vatten på briketterna och sedan låta dem torka på gallret.

Grillrör är perfekta för att tända på kolen, då behövs ingen tändvätska utan det skapas en skorstenseffekt så kolen börjar brinna snabbt.

Glöm inte tillbehören, de gör så mycket för hela rätten. Experimentera med olika grönsaker, testa t ex att grilla sparris rullad i olivolja och citronsalt.

Hitta en blandning som du gillar, om det är socker i rubben så får du hålla koll på temperaturen för socker bränns lätt vid.

Mätbart blir till Ätbart

När Mätbart, som för dagen byter namn till Ätbart, besöker de två grillmästarna bjuds vi på ett par olika rätter.

– Idag grillar vi kycklinglårfile med rub och den klassiska hamburgaren. Jag är också väldigt förtjust i pluma, en riktig delikatess från grisens framdel, så det blir det också. Pluma passar också ihop med en god rub, smashad potatis och en god sås, säger Bengt.

– Vi ska även grilla flankstek som är en av mina favoriter. Det är enkelt, man saltar och pepprar och slänger på grillen. Flankstek passar fint med delikatesspotatis och grillad sallad, berättar Andreas som även han är svag för både pluma och fläskytterfile, särskilt när de grillats ihop med äppelflis.

De underskattade tillbehören

Om tålamod är en fiskares bästa vän så är tillbehören grillbitens. Att kombinera en köttbit med rätt sås och olika (helst grillade) tillbehör är en konst. Och enligt de båda herrarna kan praktiskt taget allt grillas. Men de avråder från att grilla kalvsylta och Bengt tycker inte att vattenmelon var någon hit. Här bjuder de på sina favoriter.

– Majsknytte med smör är en favorit. Och fetaost ihop med olja och basilika är väldigt gott och roligt att grilla, säger Bengt varpå Andreas fyller i:

– Det är också himla gott att grilla romansallad, paprika, sparris och pak choi. Och sen kan jag även tipsa om att grilla en citron och servera till maten för att bryta av med lite syrligt.

”Jo jag åker ju hem på lunchen för att grilla tre dagar i veckan, men det är ju inte varje dag”

Fredde i Solsidan

För Mätbart är också den givna frågan att höra hur Andreas och Bengt rankar sig själva i relation till Fredde i klassiska tv-programmet Solsidan. Hur mycket grillnördar är de och grillar de precis som Fredde i smyg?

– Jag vill grilla allt och grillar nästan alltid för mycket. Och jag får ju smussa med rökflisen för sambon tycker att jag går för långt. Så det är ganska högt rankat, jag får nog säga att jag är fem av fem på Freddeskalen, säger Andreas och skrattar.

Bengt börjar med att säga att han är en trea på Freddeskalen men får protester av både Mätbarts reporter och Andreas.

– Jo jag åker ju hem på lunchen för att grilla tre dagar i veckan, men det är ju inte varje dag. Oftast blir det korv men ibland någon köttbit också. Men jag är väl en fyra av fem på Freddeskalen då, medger Bengt med ett leende.

Smash Burgers

Flankstek

Pluma

Grillad sallad

Grillmästarnas recept

Rub

4 tsk grovmalet salt eller flingsalt
1 msk grovmalen svartpeppar
1 tsk torkad oregano
1 tsk timjan
1 tsk paprikapulver
1 tsk färsk finhackad vitlök

Blanda ihop kryddorna i en skål och klappa in kryddorna i köttet. Täck över köttet och ställ in i kylen. Det här steget görs i bästa fall några timmar innan grillning. Sedan är det bara att slänga på köttet på grillen. Just denna rub används för pluman.

Djävulssås

1 dl chilisås
1 dl ketchup
½ dl worcestershiresås
1 dl honung
1 tsk rosmarin
½ tsk svartpeppar
½ finhackad rödlök
1 tsk torkad oregano
1-2 pressade vitlöksklyftor

Blanda samman ingredienserna och låt stå minst en timme i kylen. Det blir absolut godast om man gör den kvällen innan. Djävulssåsen passar utmärkt till både pluma och flank.

Glaze

1 msk olja
1 msk kinesisk soja
2 msk sweet chilisås
0,5 tsk chiliflakes
Svartpeppar

Blanda ihop ingredienserna och pensla på några minuter innan serveringen medan köttet ligger på grillen. Denna glaze passar väldigt bra till kycklinglårfilé.

Grillad sallad med fetaostkräm

Blandade grönsaker som gemsallad, salladslök, cocktailtomater, paprika, broccoli
4 msk rapsolja
1 paket fetaost
1 dl crème fraiche
2 msk persillade
Machésallad
BBQ-sås

Smula fetaosten och vispa samman med crème fraiche och smaksätt med persillade, salt och peppar och ställ åt sidan.

Grilla grönsakerna tills de fått färg och är mjuka men fortfarande spänstiga.

Glaza grönsakerna med BBQ-sås och servera sedan med machésalladen och toppa med fetaostkrämen och servera till flank, kycklinglårfilé och pluma.

NAMN: Andreas Arvidsson

ÅLDER: 50 år

FAMILJ: Sambo, två utflugna barn och en katt

YRKE: Distriktschef Kristianstad

BOR: I hus i Linneryd

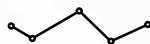

NAMN: Bengt Olsson
ÅLDER: 48 år
FAMILJ: Fru, två barn och en katt
YRKE: Områdeschef syd
BOR: I hus i Karlskrona

KRÖNT VÄGVAL TAR UT SVÄNGARNA

Krönt vägval har varit en populär tjänst ända sedan den introducerades 2009. Den har kontinuerligt förfinats men nu är flera nya funktioner på gång. Lars-Erik Jönsson, tjänsteansvarig för transporter och Ulrika Sten, chef för kommunikation och hållbarhet på Biometria, berättar här vilka nyheter som skogsbranschen kan vänta sig.

Transporter av virket från skogen till industrin har länge utgjort en stor del av skogsbrukets totala råvarukostnad. Valet av bästa möjliga transportväg har därför blivit en alltmer viktig fråga för hela branschen då just transporter årligen utgör en kostnadspost på miljardtals kronor.

Detta behov ledde till att Krönt vägval togs fram, en metod för att identifiera den bästa körvägen från avlägget i skogen till industrins inmättningsplats. Det har blivit ett kraftfullt verktyg för att effektivisera skogsbrukets transporter.

”Bästa vägval är inte alltid den kortaste vägen, inte heller nödvändigtvis den snabbaste”

Standardmodell för branschen

– Tidigare fanns det flera olika system för att fastställa avståndet för en transport och det mättes därför på flera olika sätt. Ur det föddes Krönt vägval som togs fram tillsammans med SkogForsk som en standardmodell för hela branschen, berättar Lars-Erik Jönsson. En fördel med en standardmodell är att det inte uppstår några diskussioner mellan säljare och köpare. Man får ett system som båda parterna ställer upp på, vilket skapar en trygghet för alla.

Unikt för tunga transporter

– Det finns många ruttningssystem, och det är ju lätt att ta fram kortaste och snabbaste väg. Men det finns inget annat system som beaktar helheten och tar hänsyn till tid, bränsle, trafiksäkerhet och miljö. Krönt vägval hanterar 25 till 30 miljoner avståndsfrågor per år relaterat till skogsnäringens transporter, säger Lars-Erik Jönsson.

Ulrika Sten, som är chef för kommunikation och hållbarhet på Biometria fyller i:

– Krönt vägval beräknar den ekonomiskt och miljömässigt optimala transportvägen beaktat trafiksäkerheten utifrån ett antal kriterier. Bästa vägval är inte alltid den kortaste vägen, inte heller nödvändigtvis den snabbaste. För att få till den mest effektiva transporten krävs att man tar hänsyn till många olika faktorer såsom exempelvis vägens kurvighet och backighet, dess framkomlighet samt trafiksäkerhet och olika miljöaspekter.

Beräkna en ruts energivärde

En funktionalitet som nyligen lanserats är möjligheten att kunna beräkna energivärdet på en rutt. Och dessutom att kunna se hur det värdet är proportionellt till koldioxidutsläpp. Det innebär att man med stöd av energivärdet på rутten kan räkna ut CO₂-belastningen på en sträcka.

– En stor fördel med detta är att företagen får ett underlag för sin hållbarhetsredovisning. Det är en funktion som har varit mycket efterfrågad eftersom nya redovisningsregler inom EU kräver detta. Transporter orsakar de största koldioxidutsläppen inom skogsnäringen och med hjälp av detta går det även att exempelvis analysera de miljömässiga konsekvenserna av förändrade logistikupplägg, säger Lars-Erik Jönsson.

En annan funktion som utvecklats och håller på att utvärderas i branschen är en ny prismodell för ersättning av transporter. Den nya modellen beaktar ruttens svårigheter. I dag beräknas ersättningen i stort sett enbart på avstånd och vikt. Den nya modellen beaktar ruttens höjdvariation, kurvighet, om underlaget är av asfalt eller grus etc. Faktorer som alla påverkar bränsleåtgången på en rutt.

– Vi har tagit fram den nya modellen för prissättning i samarbete med SkogForsk och branschen och målsättningen är att den ska lanseras när VIOL 3 är i gång. Det har varit ett starkt önskemål från kunder att ta fram en ny prismodell som speglar den faktiska energiåtgången för rutten, säger Lars-Erik Jönsson.

”Hitta” nya vägar

När den här artikeln skrivs pågår dessutom en förstudie med syfte att branschen ska kunna transportera virke på vägar som det i dag inte körs på.

Många vägar stängs i dag för främmande trafik, och många gånger av skälet att det saknas effektiva sätt att fånga de volymer som transporterats på en viss vägsträckning, vilket leder till långa omvägar och att

mellan 70 och 100 miljoner kronor körs bort i rena pengar varje år. Till det kommer även de stora mängder koldioxidutsläpp som skulle kunna undvikas.

– Vi undersöker just nu möjligheterna att ta fram en tjänst som med stöd av Krönt Vägval, upplyser väg-föreningen om hur många kubikmeter som har gått på en specifik sträcka. På så sätt kan man hantera vägavgifter som kan användas till att hålla vägarna i bra skick, säger Lars-Erik Jönsson.

”Det har varit ett starkt önskemål från kunder att ta fram en ny prismodell som speglar den faktiska energiåtgången för rutten”

Lösningar för hela branschen

– För Biometria är hållbarhet ett strategiskt fokusområde. Vi jobbar därför mycket med teknikutveckling för att skapa effektivare och mer hållbara lösningar för våra kunder. Våra tjänster bidrar dessutom till hela branschens hållbarhetsarbete, säger Ulrika Sten.

Sist men inte minst måste Krönt vägvalsnämnden nämnas. Det är en branschsammanfattad nämnd där avvikelser samt aktuella frågor och önskemål hanteras en gång i månaden.

– Det är en viktig motor i systemet som sysslar med levande utvärdering och inspel för utveckling. Den som har några idéer kring våra ämnen kan höra av sig till mig, säger Lars-Erik Jönsson.

KRÖNT VÄGVAL

Krönt vägval är en tjänst som på ett standardiserat sätt tar fram det effektivaste vägvalet från exempelvis en startpunkt i skogen till en industri.

Krönt Vägvals vägnät omfattar samtliga statliga, kommunala och enskilda vägar, tillsammans mer än 560 000 km. Av dessa är mer än 200 000 km skogsbilvägar. Avståndet utgör grunden för transportpristräkningen i Biometrias VIOL-system.

Krönt vägval använder skoglig nationell vägdata (SNVDB) som är en kopia av Trafikverkets nationella vägdata (NVDB), kompletterad med Biometrias egna vägegenskaper, som till exempel rekommenderad led. SNVDB uppdateras med vägdata från NVDB varje dygn.

Genom Krönt vägval möjliggörs en smidig och effektiv transport från skogen till industrierna, med korrekt avståndsberäkning längs vägen. Detta är en viktig del av den logistiska kedjan som säkerställer att skogens resurser utnyttjas hållbart och effektivt.

KALKSTENS- SKIMMER OCH KÄRNVIRKE I KLINTEHAMN

Biometria i fyra väderstreck

Ett besök på Gotland sägs vara som att åka utomlands. Med sin kalkrika berggrund, raukformationer och stora vallmofält har vår största ö en helt annan natur än övriga Sverige. Här finns mycket skog och det gotländska virket som är känt för att vara hårt och segt mäts in i Klintehamn, en av Sveriges östligaste mätplatser där Kurt Lillro och Ulf Jakobsson delar på virkesmätartjänsten.

Många har varit på Gotland, kanske med ett besök i Visby i samband med Almedalsveckan eller medeltidsveckan. Eller gjort en utflykt till Fårö som stoltserar med karg natur och mäktiga raukformationer. Men sågen i Klintehamn är inte känd för att vara ett turistmål. Fler har däremot säkert hört talas om turistanläggningarna i Björkhaga och Fröjel som ligger strax utanför staden.

Klintehamn är dock känt på Gotland för Klinteberget, hamnen där båtarna avgår till Karlsöarna och för att vara hem åt den sällsynta blomman rödmusslan. Och tillsammans med sågen ligger en av Sveriges öst-

ligaste mätplatser, som kanske också är den vackraste med sin storslagna utsikt över Östersjön och de kringliggande öarna. Det finns mycket skog på ön och det gotländska virket är utan tvekan öns viktigaste råvara som blir till både kärnvirke och möbler.

Anor sedan 1600-talet

Det är ingen slump att Gotlands största byggvaruhus ligger här. Klintehamn har en historia som exporthamn för bland annat trävaror som sträcker sig tillbaka till 1600-talet och än idag används den för lastning av timmer och flis.

Gotlandsflis ligger i Klintehamn i ett kustområde som vilar på en gammal sjöbotten, något som tidigare var en vik. Förr i tiden var det nämligen vanligt att virket dumpades i vattnet för att sedan flottas till sågen. Idag är Klintehamn en ort på Gotland vars befolkning växer, kanske just för att det finns jobb här. I närområdet kring Klintehamn finns vacker natur och mycket kalksten samt även ett gammalt brott vilket skapar det där särskilda kalkstenskimmret som Gotland är känt för.

Här mäts allt virke in som avverkats på ön. Företaget startade redan 1968 och har funnits på olika ställen på ön innan ägarna tog över just den här sågen från

Mellanskog 1996. De sysslar även med tryckimpregnering, pelletstillverkning och har både fjärrvärmeverk och vindkraftverk.

Gotländskt virke på export

Hälften av allt det gotländska virket skickas på export till Köpenhamn där det används för möbeltillverkning, medan större plank går till Oskarshamn och skeppas vidare ut i världen. Cirka 30 procent av virket stannar på ön vilket även är fallet med energiflisen medan all cellulosafelis skeppas över till fastlandet.

Det här är som Kurt Lillro tillbringar sina arbetsdagar. Läs mer om honom i reportaget här intill.

SVENSKT SKOGSLIV I MINIATYR

Sågen ligger vackert belägen strax utanför Klintehamn, några mil söder om Visby, med storslagen utsikt in mot fastlandet och med Lilla och Stora Karlsö i sydväst. Här träffar Mätbart Kurt Lillro, en smålänning som för 37 år sedan hamnade på Gotland på grund av kärleken. Och som stannade kvar som virkesmätare på öns numera enda sågverk.

– Det fanns två sågverk när jag flyttade hit, men det andra lades ner redan i början på 90-talet. Det fanns helt enkelt inte plats för fler. Nu är vi den enda sågen och den är som en miniatyr av hela verksamheten i Sverige, säger Kurt Lillro.

Han minns att det till en början kändes lite svårt att komma som fastlänning till Gotland. Det kändes som att han tog ett jobb ifrån lokalbefolkningen eftersom det inte fanns så många skogsarbeten. Men med tiden blev han accepterad.

”Skog finns överallt på Gotland men den som är bäst finns ungefär i mitten, mellan Klintehamn och Gothem”

– Innan jag kom hit jobbade jag med skogsinventering i hela Sverige för Riksskogstaxering. På Gotland blev jag i stället timmermätare. I dag arbetar jag med allt möjligt från virkes-, trav- och flismätning till lagerinventering och mätintyg för fartyg innan de seglar vidare i Östersjön till nya hamnar, säger han.

Halva Gotland

Skog är kanske inte det främsta man förknippar Gotland med, men ön har faktiskt drygt 100 000 hektar, nära

hälften av den totala ytan. Främst växer det tall här men även mindre partier gran och lövträd som björk, ek och ask.

– Skog finns överallt på Gotland men den som är bäst finns ungefär i mitten, mellan Klintehamn och Gothem. Där går det ett bälte med 60 socknar riktigt bra mark. Totalt plockas det ut 200 000 kubikmeter per år, säger Kurt Lillro.

En vanlig arbetsdag börjar med att Kurt åker ut till olika terminaler för att se vad som har hänt under natten. Där kan det ligga travar, klentimmer och kubb som ska fältmätas. Efter det är det dags att åka till sågen för att starta upp datorn.

Fantastisk utsikt

– Jag pratar med den som kör lastmaskinen, gör funktionskontroll på mätramen och väntar på den första lastbilen som brukar komma vid åtta. Det blir oftast lite morgonprat med åkarna och sedan löper det på. Samtidigt som jag har den vackraste utsikten ut mot Stora Karlsö, säger Kurt Lillro nöjt.

Han berättar att det finns en rigg som Mellanskog äger och som har kameror som mätarna i Sundsvall använder för att fjärrmäta. Utöver det är arbetet inte så automatiserat. Det är fortfarande mycket papper och penna som gäller när han mäter in cirka 150 000 kubikmeter per år. Något som ska jämföras med mätriggens 50 000 kubikmeter.

– Jag tycker att jobbet är stimulerande för ingenting är sig likt. Det gäller inte minst stockarna. Dessutom är jag ganska duktig på att hitta fel på dem. Det är roligt att kunna använda sina kunskaper så att det blir så bra som möjligt för skogsägare och sågverket, så att de slipper sådant som ska till massabruket i stället, säger Kurt Lillro och fortsätter:

– Det är en större utmaning om någon har gjort ett dåligt jobb i skogen och då kunna hjälpa till att hitta rätt nivå igen för huggningen. De kan till exempel ha skördat för långa stockar eller att det har kommit med kvistar.

Det kan göra att en klass ett-stock blir en klass fyra och det är tråkigt. Men jag förstår att det händer, alla är nybörjare någon gång.

Kalksten är hemligheten

Särskilt mycket att klaga på har han dock inte. I stället lovsprisar han de gotländska skogarna och det virke som de producerar. Kurt jämför skogen med den som växer i Härjedalen där det är hårda vintrar.

– Det beror på kalkgrunden. Den gör det tufft för skogen att växa och härdar den. Det är precis som i livet. Den som har fått kämpa håller för det mesta för trycket, säger Kurt Lillro och beskriver skogen som tätvuxen med morotsliknande träd som är lite småkrokiga, ovala och innehåller mycket harts.

Det är en skog som ger gott om kärnved som är bra mycket tyngre att såga i än den som skördas i Småland bara några mil bort på fastlandet. En skog att lita på helt enkelt. Något att hålla i när det blåser.

”Det beror på kalkgrunden. Den gör det tufft för skogen att växa och härdar den. Det är precis som i livet”

Ljus framtid

– Om jag skulle bygga ett hus till mig själv skulle jag definitivt använda kärnvirke av klass ett från Gotland. Det skulle vara en riktig kvalitetsstämpel. Och det finns väl en anledning till att hovet lär ha beställt det för att göra renoveringar. Eller till att det används i kyrkspiror och kyrktak. Det är mycket tåligt, säger Kurt Lillro.

Därför tror han också att framtiden för hela skogsbranschen är god – och att behovet av produkter från skogen bara kommer att öka.

– Om man tänker på miljön och kraven på att vara förnyelsebar har skogen stor potential, jämfört med cement exempelvis. De som är sura över att det avverkas har inte förstått tanken. De borde ha lite mer sunt förnuft. Jag tror på mångfald i skogsbruket och det finns en ljus framtid för att bygga hus i trä.

NAMN: Kurt Lillro UTBILDNING: Skogstekniker ÅLDER: 62 år FAMILJ: Hustru och två vuxna barn
BOR: I Lye, norr om Hemse FÖRHÅLLANDE TILL SKOGEN: Den betyder allt för mig. Jag är född i Småland vid ett småbruk och har en liten gård med skog på Gotland.

KÖRSBÄRSBLOM, APPELPAJ OCH PLOMMON- CHUTNEY

Våra älskade fruktträd och deras skörd

Ett underbart sommartecken är när trädgårdens fruktträd blomstrar och det blir möjligt att smyga ut barfota för att skörda de första solmogna frukterna. Oavsett om det är en handfull frukt till din yoghurt, en smarrig paj till eftermiddagskaffet eller den årliga beredningen av sylt, så ger fruktträden oss många möjligheter. Låt oss inspirera dig att omfamna skörden i år.

Fruktträd har både ett brett användningsområde och en rik historia. Äppelträdets ursprung kan spåras ända till berättelsen om Adam och Eva och kunskapens träd som frestade med sina lockande frukter. Och i Sverige återfinns historiska värdehandlingar som går tillbaka till medeltiden, vilket visar på klostrens intäkter från försäljning av frukter från planterade träd.

Japansk folksjäl

Det finns flera träd som ger rik skörd och samtidigt är tacksamma att sköta om. Äppelträd, plommonträd, päronträd och körsbärsträd är några förslag till din trädgård. Körsbärsträden är förresten inte bara kända för sina goda bär utan också för sina rosa blommor.

Körsbärsblomningen är starkt förknippat med Japan och den japanska folksjälen. Blomningen är kort och intensiv och det första tecknet på att våren håller på att övergå i sommar. Körsbärsträden är lustigt nog ett fruktträd även om namnet antyder att det är ett bärträd. Körsbären är nära släkt med plommon och deras frukter äts i stora mängder sommartid i Sverige.

110 miljoner kg äpplen

Äpplet har alltid varit en frukt som används för att göra must, vin och mos, vilket gör det till en verklig delikatess, då som nu. I Sverige äter vi 110 miljoner kg äpplen per år och en tredjedel av dessa är svenskodlade. Idag för-

knippar många äppelträd med Skåne och Österlen, där de trivs och blomstrar i vacker miljö.

Äppelträd odlas dock över hela Sverige precis som plommonträd, päronträd och körsbärsträd. Vissa sorter av äppelträd och körsbärsträd kan odlas så långt norrut som i växtzon 7 och ändå ge bördiga skördar. Medan persikoträdet dock trivs bäst i syd och allra helst i ett växthus som håller det varmt. Träden stöder pollinatörer genom sin blomning vilket gynnar både din trädgård och den omgivande naturen.

Fint virke och delikat skörd

Förutom den läckra frukten har fruktträd även ett användbart virke som kan komma till nytta på flera sätt. Körsbärsträdets trä är en utmärkt ersättning för mahogny och används ofta till finare detaljer och konsthantverk.

Päronträdets virke är lätthanterligt och stabilt, perfekt för vinkelhakar och linjaler. Samtidigt som äppelträd kan ge ett otroligt hårt trä som är användbart för olika ändamål. Så fruktträdens rika utbud sträcker sig långt bortom deras frukter och kan vara oväntade källor till användbara material i olika projekt.

Men något av det ljuvligaste med fruktträd är ändå när det är skördetid. Att skörda är en berikande upplevelse som låter dig njuta av naturens nyttiga skatter direkt från din trädgård. Den första tuggan av ett ny-plockat plommon, krispet i äpplet eller sötman från persikan är något speciellt.

TIPS FÖR ATT TA HAND OM DIN FRUKT

Att äta ett nyplockat äpple eller njuta av färska körsbär hör sommaren till. Utöver det finns det så mycket roligt man kan baka eller laga med sin frukt. Flera kan nog känna igen sig i den speciella känslan att bjuda på en paj som är gjord på trädgårdens egna frukter. Förutom paj finns det också en mängd andra kreativa sätt att ta vara på din skörd. För att få i gång inspirationen så kommer här några förslag:

BIOMETRIA OCH FRUKTRÄD

Mängden avverkade fruktträd är så pass liten att Biometria inte har inmätning av just det virket. Det brukar istället gå direkt till finsnickerier eller till värmeverk som biobränsle.

Fruktträd odlas i större utsträckning för bland annat möbler i exempelvis Italien (valnöt och oliv), Frankrike (körsbär), Spanien (korkek) och Tyskland (äpple).

Mos & Sylt | Fantastiskt sätt att använda dina trädgårdsfrukter på. Du kan använda dem till att göra din morgongröt eller yoghurt ännu godare. Päron och äpplen är klassiska för att göra mos och praktiskt taget all frukt kan användas till sylt. Oavsett vilken frukt du har, finns det många variationer som kan passa din smak.

Saft | Tänk dig att få servera hemlagad körsbärssaft när gästerna kommer över för en trädgårdsfika. Eller byt ut körsbären mot päron för en mustig pärondryck eller varför inte rödvinbärssaft? Möjligheterna till den perfekta hemmagjorda saften är oändliga. Det krävs inte många ingredienser, men belöningen är desto större.

Chutney | Fungerar perfekt som tillbehör till sommarens grillmiddagar och det är ju roligare att bjuda på en från trädgårdens egna frukter i stället för att köpa en i butik. Går att göra stark, söt eller smaksatt helt enligt egna preferenser. Se vårt recept på nästa sida för en god chutney inspirerad av plommon.

Äppelchips | Skölj och skiva äpplen tunt. Sprid dem på bakplåts-papper på en ugnsplåt och pudra över lite florsocker. Torka i ugnen vid 100 grader i cirka fyra timmar. Nyttigt och egenodlat.

Paj | Och så sist men inte minst. Vi förknippar alla sommaren med paj. Gör din egen paj med äpplen eller varför inte blanda i lite av varje.

Äppelmos

1 ½ kg äpplen
1 dl vatten
½ dl socker
Citronsaft
Eventuellt Konserveringsmedel
(natriumbensoat eller askorbinsyra)

- Skala, kärna ur och dela äpplen i bitar.
- Lägg alla färdiga äppelbitar i kallt vatten med lite citronsaft.
- Koka alla äppelbitar tillsammans med vattnet på svag värme. Se till att röra om ibland och eventuellt tillsätta mer vatten.
- Tillsätt socker, rör runt och låt det koka upp igen.
- Mosa alla äppelbitar med slev eller stavmixer.
- Tips: Blanda i 1-2 kryddmått av konserveringsmedel för att öka hållbarheten om moset ska förvaras i kylskåp.
- Häll upp i glasburkar och låt svalna.

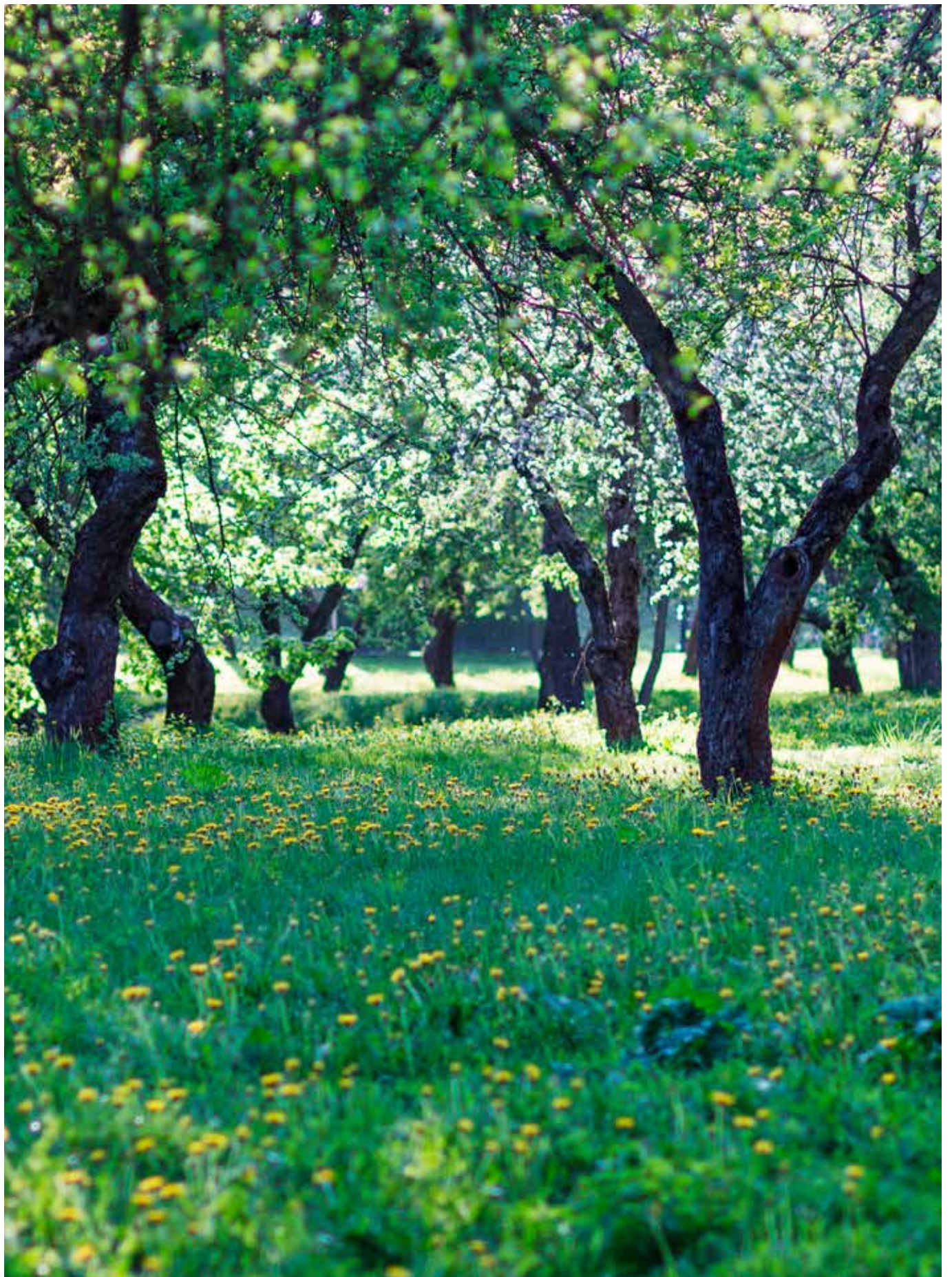
Äppelmos passar perfekt att frysa ned för att förlänga hållbarheten.

Plommonchutney

1 kg plommon
1 äpple
2 tsk rivin Ingefära
2 st hackade gula lökar
1 st finhackad vitlök
4-5 dl strösocker (baserat på hur söt du vill ha den)
1 dl vinäger
1 tsk malen kanel
1 tsk chilipulver eller cayennepeppar
Salt och Peppar

- Börja med att förbereda alla ingredienser. Kärna ur och tärna plommonen och äpplet, hacka löken och riv ingefäran.
- I en stor kastrull, kombinera plommon, lök, äpple, socker, vinäger och rivin ingefära. Rör om ordentligt.
- Tillsätt kryddor: kanel och chilipulver eller cayennepeppar om du vill ha lite hetta. Salta och peppra efter smak.
- Sätt kastrullen på medelvärme och låt blandningen sjuda utan lock ca 45-50 minuter. Rör om då och då för att försäkra dig om att inget fastnar i botten.
- När chutneyn är klar, ta bort den från värmen och låt den svalna något.
- Häll den avsvalnade chutneyn i väl rengjorda glasburkar och förvara dem i kylskåpet.

Självklart går det att byta ut eller använda andra kryddor för att smaksätta chutneyn för att passa dina preferenser.

ÅTER- BESÖK HOS EKERYD'S TRÄ

Sent i november förra året besökte Mätbart Leif Nilsson och Ekeryds trä i Småland. Då höll han på att installera sin nya mätrigg från Biometria. Nu står den på plats och tar emot timmerlass i ur och skur. Vi gör ett återbesök för att höra hur det har gått.

Luften är kylig, det hänger både ett kyligt regn och snö i luften. Det är i mitten på april och våren har tagit paus. Sägägaren Leif Nilsson sitter i en lastbil på en byväg i skogen närheten av Munka-Ljungby i nordvästra Skåne. Han gör den här intervjun innan det är dags att plocka upp det timmer som ligger snyggt upplagt längs med väggkanten drygt fyra mil hemifrån.

– Min dotter kör vanligtvis flisbilen men nu är hon mammaledig. Min bror som brukar hämta timret fick hoppa in för henne. Då blev det jag som fick köra i stället, säger Leif med ett leende, inte särskilt ledsen för dagens ändrade arbetsuppgifter.

”I höstas bedömde Leif att riggen skulle leda till en ökning av volymerna mellan trettio och fyrtio procent”

En livsstil att ha sågverk

Han gillar sitt arbete som han beskriver som ”aldrig sig likt” och en livsstil. Och tur är väl det eftersom han är egenföretagare och börjar vid sextiden på morgon och tar kväll först vid sju eller halv åtta.

Mätbarts läsare känner säkert igen Leif. I förra numret berättade han om den mättrigg som höll på att installeras, en rejäl investering som gav honom stora förhoppningar om att både kunna effektivisera och expandera verksamheten. Så hur har det då gått så här några månader efteråt?

– Jag är väldigt nöjd. Den fungerar mycket bra och det finns inget att klaga på. Allting sker smidigt så det har blivit en bra lösning för oss. Jag vill också ge en eloge till fjärrmätarna i Varberg som har varit fantastiska med sin service och som är väldigt trevliga att ha med att göra, säger han.

Ökade volymer på sikt

I höstas bedömde Leif att riggen skulle leda till en ökning av volymerna mellan trettio och fyrtio procent. Frågan är om hans förhoppningar har uppfyllts.

– Det skulle vara så, om vi körde sågen för fullt. Men vi håller igen eftersom det är ansträngda tider med råvarupriserna och kriget i Ukraina förstås. Folk är oroliga och det påverkar branschen. Det krävs också sänkta räntor så att alla byggnationer kommer i gång igen, säger han.

Mäter in på fem minuter

Oavsett yttre omständigheter så går det i alla fall fortare att mäta in virke. Leif berättar att 50 kubikmeter går på cirka fem minuter. Utan rigg skulle det ta upp till en timme med alla moment som ingår. Och dessutom

möjliggör riggen en helt annan kontroll över när mätningen kan ske. Den behöver exempelvis inte ställas in om det skulle vara tjällossning den aktuella mät dagen. Timmerbilen kan helt enkelt komma när det passar bäst, när som helst på dygnet.

”50 kubikmeter går på cirka fem minuter. Utan rigg skulle det ta upp till en timme med alla moment som ingår”

– Det moment som finns kvar från förr är när systemet plingar till för att jag ska spara en provstuv. Då ska den tas av bilen och läggas på en speciell plats för kontrollmätning senare. Det kontrolleras av en kamera som är riktad dit så det går inte att fuska, säger Leif men tillägger:

– Det är väldigt många kontroller som måste göras varje år. Och det kostar ju lite för mig som får betala för det. För ett litet sågverk som mitt är det en stor kostnad, men man måste ju ligga i framkant, säger han.

”Riggen är ett vinnande koncept som kommer att stå sig länge”

En ny vardag

Vad säger då kunderna och chaufförerna om de förändrade villkoren för att mäta in virke? Det har Leif faktiskt ingen aning om, men han har en teori.

– Jag har inte hört någonting så jag tror att de är riktigt nöjda med att planeringen blir så mycket bättre. Så är det alltid om något fungerar bra. Om det var dåligt skulle de ha sagt till, konstaterar han.

Installationen av mättriggen har lett till en ny vardag på sågen. Men Leif tycker inte att känslan är påtaglig eller att effektiviteten har gett honom en massa tid över.

– Hjullastaren går mindre på dagarna, så är det förstås. Och vi har fått ett lättare och bättre flöde. Men det finns alltid något att göra här och man vänjer sig snabbt vid det nya. Det är nog först om vi tog bort mättriggen och gick tillbaka till det gamla som vi skulle märka skillnaden, säger Leif med ett skratt.

Högst betyg

När Mätbart pratades vid med Leif förra året så gav han mättriggen betyget elva på en tiogradig skala. Och då var den inte ens färdiginstallerad. Med några månaders erfarenhet står han fast vid sitt tidigare utlåtande.

– Ja det gör jag, och jag tror att många fler kommer att göra som jag. Det handlar bara om mognad, att man ska våga. Jag är med i en förening för små sågverk och när vi hade möte hemma hos mig senast var alla ute och tittade på riggen. De blev imponerade, berättar Lars och fortsätter,

– Även om det kommer en annan typ av mätning i framtiden, kanske redan när virket skördas, så tror jag att riggen är ett vinnande koncept som kommer att stå sig länge.

KOLLA IN

Skogen på Tekniska museet i Stockholm

Får du inte nog av skog i sommar föreslår vi ett besök på Tekniska museet i Stockholm. Där finns den nya utställningen Skogen, en omslutande upplevelse om människans relation till skog, ägande, tid, mångfald och innovation.

– I 100 år har vi på Tekniska museet visat hur teknik och innovation löser problem men samtidigt skapar nya utmaningar. Med Skogen vill vi ge perspektiv och plats för samtal kring några av de viktigaste frågorna för framtiden. Skogen kan vara lösningen på många problem, men den ska räcka till mycket, säger Peter Skogh, museidirektör.

Skogsbilvägar spelar viktig roll

Under våren publicerade Skogforsk sin återkommande rapport om skogsbrukets vägtransporter. Där konstateras bland annat att medeltransportavstånden minskat något från 2020 samt att hela landets vägnät nyttjas för skogsbrukets transporter. 88 procent av råvarutransporterna inleddes vid en skogsbilväg och det är tydligt att skogsbilvägarna spelar en viktig roll för skogsbrukets verksamhet.

Rapporten i sin helhet hittar du i Skogforsks kunskapsbank:
www.skogforsk.se/kunskap/kunskapsbanken

Prisad träbyggnad

Och är du ändå på Tekniska museet är den nya sfäriska 3D-biografen Wisdome värd att kika på. Byggnaden, som i april vann Sveriges Arkitekters prestigefyllda Kasper Salin-pris, stod klar i december 2023 och är till största del konstruerad i trä. Tak, golv, pelare och väggar är av korslimmat trä som böjts för att skapa det välvda taket som sträcker ut sig ovanför själva biografsalongen – även den i trä. Den sfäriska formen mäter strax över 12 meter och har en diameter på drygt 21 meter.

Umeå bjuder på Åtta grader

I sommar kan även den kulturintresserade besöka Bildmuseet i Umeå där utställningen Åtta grader berättar om människans komplexa förhållande till skogen. Med fotografi, film, skulptur, teckning, textil, ljud och installation bjuds besökaren in till att reflektera över skogen.

Verken väcker frågor om tradition och framtid, om skogsbruk, markkonflikter, biologisk mångfald och om skogen som en helig plats. Vart och ett av konstverken i utställningen föreslår ett perspektiv att betrakta skogen ur och speglar konstnärernas kunskaper, insikter, erfarenheter och engagemang.

Mer trä till folket!

Får du inte nog av trä på jobbet eller i skogen vill vi tipsa om butiken Just Wood som säljer unika och innovativa träprodukter som är gjorda av allt från massiv trä till nanocellulosa. Ek, bok, björk och lönn används som material till smycken, väskor och leksaker för att nämna några.

Ägaren och formgivaren Stina Gunnarsson beskriver sig som trärörd och delar på sin hemsida med sig av både kunskap och en spännande webshop. Och har man vägarna förbi Linköping står dörren till verkstaden alltid öppen, ibland även med täljworkshops.

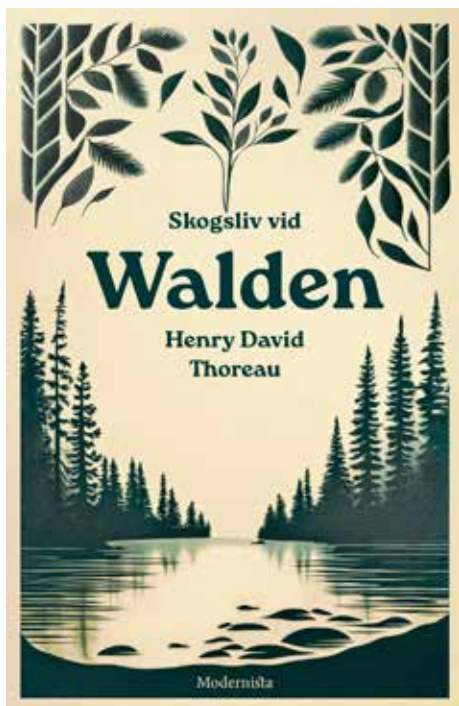
www.justwood.se

Manuell kontrollmetod bäst

Skogforsk har genomfört en studie som Biometria varit med och finansierat. Studien visar att det idag inte finns någon kontrollmetod för stockmätning som framstår som ett bättre alternativ än dagens manuella.

Enligt Jonas Törnsten, chef för Biometrias mätningsskvalitet, finns det fortfarande ett klart behov av ett mänskligt avgörande av ett måttställe och att behovet av en expert som är närvarande kvarstår. Han menar också att de stora fördelarna med klaven är att det är en referensmetod som är lika över hela landet och som alla kan förstå.

Sommarens boktips

Att lämna stadens stress och jäkt för ett enklare liv i skogen, kanske som självförsörjande genom jakt och fiske, är något många drömmer om. 1854 publicerades boken Walden av författaren Henry David Thoreau som under två års tid levde ensam vid tjärnen Walden i nordöstra USA. Skildringen av det enkla och oberoende livet i skogarna är ett exempel på författarens kritik mot det framväxande moderna samhällets avigsidor. En bok som trots sina 170 år på nacken fortfarande är aktuell.

NYTT FOKUS PÅ KUNDERNAS AFFÄRER

En ny försäljningsorganisation hos Biometria. Det låter kanske inte så spännande på pappret, men tanken är faktiskt att den ska hjälpa kunderna att bli mer lönsamma i framtiden. Här kan du läsa om hur det är tänkt att gå till.

NAMN: Jill Parling **UTBILDNING:** Jägmästare/skogsvetare **ÅLDER:** 47 år
FAMILJ: Make och tre barn, hunden Lovis och katten Kompis **BOR:** I Hög utanför Hudiksvall
FÖRHÅLLANDE TILL SKOGEN: Är uppvuxen på bondgård och skogsägare. Skogen är en förutsättning för livet.

Den som letar efter att köpa tjänster kopplade till skogsbranschen har mycket att hämta hos Biometria. Det erbjuds bland annat IT-tjänster, mätningstjänster, utbildningar samt stödtjänster

Det som väcker störst intresse hos kunderna är för tillfället utvecklingen och övergången till fjärrmätning. Marknadschef Anna Forshell och försäljningschef Jill Parling ser det som en stor sannolikhet att lanseringen av VIOL 3 kommer att öppna upp möjligheter i nyttjandet av befintliga tjänster och utvecklingen av nya tjänster.

”För kunderna innebär förändringen att de får en tydligare kontaktperson, i stället för som i dag då det finns många kontaktvägar in.”

Mer personlig kontakt

Nu är bara frågan hur allt detta hänger ihop med att Biometria kommer att få en ny försäljningsorganisation. På vilket sätt kommer kunderna märka detta, och framför allt, hur kommer detta hjälpa dem?

– För kunderna innebär förändringen att de får en tydligare kontaktperson, i stället för som i dag då det finns många kontaktvägar in. Det ger mycket bättre förutsättningar för att kunna få snabbare svar samtidigt som vi får in frågorna mer effektivt i vår organisation. Det säkerställer även återkopplingen, säger Anna Forshell och hennes kollega Jill Parling fyller i:

– Våra kunder pratar vanligtvis ganska öppet om sina affärer med oss, och då kan det kännas tryggt med en personlig kontaktperson som man alltid kan ringa och som kan fungera som bollplank, säger hon.

Fler platsbesök

En annan förändring som kunderna kommer att uppleva är att kundvården blir mer proaktiv.

– Det innebär att vi kommer att vara ännu mer ute på besök hos dem för att förstå deras affärer och hur de utnyttjar våra system. Det gör att vi snabbt kan fånga upp om deras behov förändras samtidigt som vi kan ge tips och råd, säger Jill Parling och berättar att besöken brukar vara väldigt uppskattade.

När den här texten skrivs är den nya organisationen och bemanningen redan klar, förändringen är i full gång. Tanken är att Biometria nu ska ha olika typer av kompetens som är spridd över hela landet och där alla i marknadsorganisationen ska kunna vara ute hos kund.

Färdiga paketlösningar

Åter till det som nämndes i början av artikeln, att den här nya organisationen kommer att hjälpa kunderna att bli mer lönsamma. Anna Forshell berättar hur det är tänkt att gå till:

– I dag är det många kunder som köper tjänster separat där man väljer ut vissa bitar. Man kan likna det vid att du inte köper hela Office-paketet utan bara väljer Word och Power Point men i stället för Excel använder du en miniräknare. Det fungerar men blir mycket mindre effektivt och mindre optimerat. Det vill vi ändra på, säger Anna Forshell.

– Eftersom vi kan hela affärsflödet och ser det logiska bakom så vet vi att det finns bättre lösningar på kundens problem. Då vill vi kunna erbjuda dessa lösningar som paket. Vi är övertygade om att detta kommer att göra dem mer lönsamma, säger Jill Parling.

Målet är ännu mer nöjda kunder

Paketlösningar av tjänster, en mer personlig kontakt och fler proaktiva besök för att fånga upp behov, det är alltså några av de förändringar som Biometrias kunder kommer att få ta del av. Både Anna Forshell och Jill Parling hoppas att det kommer att bli uppskattat.

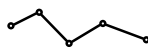
– Vi har mycket entusiastiska kunder som hela tiden ger oss nya idéer. Och vi lyssnar alltid på dem. Det är också därför vi har ett strategiskt mål att ha ett Nöjdhetsindex på över 85. Det är ju hos våra kunder som allting börjar, säger Jill Parling och ler.

”Eftersom vi kan hela affärsflödet och ser det logiska bakom så vet vi att det finns bättre lösningar på kundens problem. Då vill vi kunna erbjuda dessa lösningar som paket”

NAMN: Anna Forshell UTBILDNING: Kemist ÅLDER: 41 år FAMILJ: Make och en dotter samt hunden Vega BOR: I Sundsvall FÖRHÅLLANDE TILL SKOGEN: I skogen återhämtar jag mig och får energi. Den är dessutom viktig för vår framtid.

FEM SNABBA

Vi träffade Biometrias chef för Forest Storm

VIOL 3 och kundernas förberedelse för Go Live, är det som Karin Hjern, chef för leveransområdet Forest Storm, ansvarar för. Mätbart har ställt några snabba frågor till Karin om Forest Storm och vad som är hetast just nu.

Vilken roll spelar Forest Storm i VIOL 3-programmet?

– Forest Storms ansvar är att skapa förutsättningar för att kunderna och branschen ska vara väl förberedda inför övergången till VIOL 3. Forest Storm arbetar också väldigt nära våra kunder och är en naturlig röst från dem in i programmet.

Vilka är era största utmaningar?

– Att aktivera kunderna att komma i gång med sina VIOL 3 projekt och att hålla sig till tidplanen och de milstolpar vi tagit fram. Vi måste också balansera insatser mot resurser, ibland skulle vi vilja åka ut direkt till kunden och "skaka liv" i deras VIOL 3-projekt, men dessvärre räcker vi inte till för det resursmässigt. Så att våra kunder tar eget ansvar för att starta och driva projekten är a och o för att de ska klara övergången till VIOL 3.

Vad fokuserar ni mest på just nu?

– Vi har sju kundgrupper som vi arbetar dedikerat mot genom våra affärskonsulter i Forest Storm och där det framför allt är typ av affärer, segment samt hur mycket kunden använder VIOL som avgör vilken kundgrupp man tillhör. Just nu arbetar vi mycket med att stötta de elva kunder som ska göra en funktionell acceptans av systemet. Vi genomför även fysiska kundträffar med den kundgrupp vi kallar Blå digital, vilket är jätteroligt. Kundgrupp Blå digital består av kunder från alla olika segment med ett mindre VIOL-användande. Det som särskiljer den kundgruppen från de andra är att merparten av deras VIOL-resa görs digitalt med stöttning från oss på Biometria.

Vad vill du att alla kunder ska veta om VIOL 3?

– Att det är otroligt viktigt att man sätter sig in i och förstår hur övergången kommer att påverka den egna verksamheten. Detta för att säkerställa att man kan fort-

sätta göra sina affärer även i det nya systemet. Det är en stor förändring med ett helt nytt system för hela branschen och rätt hisnande när man verkligen förstår vilken uppgift vi har framför oss.

Vilket är ditt bästa råd till våra kunder inför VIOL 3?

– I detta läge är det absolut viktigaste att de kommer i gång med sina VIOL 3-projekt omgående. Det är också viktigt att de har en dialog med andra aktörer i branschen, och då framför allt med sina affärspartners, för att planera övergången. Jag vill också tipsa om att all nödvändig information finns på vår hemsida. Och man är alltid välkommen att kontakta oss!

NAMN: Karin Hjern **ÅLDER:** 40 år

UTBILDNING: Ekonomiingenjör

BOR: På en gård 1,5 mil utanför Uppsala

FAMILJ: Sambo, en 3-årig dotter, 2 bonusbarn på 10 respektive 12 år samt 2 katter

FÖRHÅLLANDE TILL SKOGEN: Älskar att vara i skogen med min familj men även med mina hästar, jag plockar också mängder med svamp och bär.

Vi ses i nästa nummer

Utkommer i december 2024.
Orkar du inte vänta? Följ oss gärna.

MÄTBART

Biometria | Box 89, 751 03 UPPSALA

B

PP

Sverige, Port Payé

